NIEUWSBRIEF NUMMER 5 JANUARI 2009

NATUURONTWIKKELINGSPROJECT STAPSTEEN 't ZWANENBROEKJE

Stapsteen 't Zwanenbroekje is een particulier initiatief, ongeveer tien jaar geleden gestart, waarbij landbouwgronden worden omgezet in natuur. De overheid wil natuurbeheer door particulieren stimuleren. 't Zwanenbroekje is hiervan een voorbeeld. Bij de inrichting van het gebied wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie passend bij het landschap, zodat zoveel mogelijk planten en dieren er zich thuis kunnen voelen. Het gebied vormt een stapsteen in de ecologische verbindingszone door de Ooijpolder tussen de stuwwal bij Ubbergen en de uiterwaarden langs de rivier de Waal. 't Zwanenbroekje werkt samen met het IVN, vereniging voor natuur- en milieueducatie, afdeling Rijk van Nijmegen.

Rijk van Nijmegen

38

Dieren argeloos op het ijs

"Wonder in de vrieskou"

Onder deze kop maakte de Gelderlander melding van de geboorte van een kalfje. Het werd geboren op de laatste dag van het jaar in de ochtend. Buurtbewoners belden ons. Fuad Adams maakte vanuit zijn huis aan de Parallelweg een foto van de eerste wankele stappen. Nadat zij het had schoon gelikt en gezoogd liet moeder Rosalind het kalf midden op de eerste wei achter en ging grazen met de rest van de kudde. Onbeweeglijk als een molshoop lag het daar, gaat dat wel goed? vroegen de buren zich af. Maar die bezorgdheid is niet nodig. Meestal wordt de baby op een rustige, verborgen plek verstopt om op gezette tijden verzorgd te worden. Na enige tijd kwam het stierkalf dat in april geboren is poolshoogte nemen. De volgende dag had de kudde zich met kind verplaatst naar de tweede wei, de Haverkamp.

Inrichting: herstel rietmoeras

honderden meters prikkeldraad werden door onze vrijwilligers losgemaakt en opgerold; 35.000 kuub grond is afgegraven; nabij liggende percelen werden daarmee opgehoogd

tot de jaren zestig lagen hier percelen riet waarvan geoogst werd; het riet moet om de gewenste kwaliteit te krijgen op een bepaalde diepte onder water groeien; anders krijg je landriet en verbossing door wilgenopslag

Een winters beeld vanaf de toren van de Refter; ook de Rode Geuzen met het kalfje zijn te zien, 10 januari 2009, foto

werk in uitvoering

In het najaar zijn in de graslanden grote stronken neergelegd, waaraan de runderen zich kunnen schuren. Wekelijks, op dinsdag, werkt een klein maar dapper groepje vrijwilligers: wilgenopslag verwijderen, de kleine beek ontdoen van lisdodde om de doorstroming te bevorderen, rasters plaatsen, enz. De werkgroep Praktisch Natuurbeheer van het IVN werkte in november. Onder winterse omstandigheden en groot enthousiasme werden het braambos bij de kleine beek teruggesnoeid, wilgen afgezet en weggevoerd naar de takkenril. Omdat in januari vanwege de strenge vorst de fruitbomen op de Duivelsberg niet gesnoeid konden worden, kwam Praktisch Natuurbeheer nog een keer. Het ijs bood de gelegenheid lisdodde en bies op de poelen te snijden en af te voeren naar de broeihoop.

stronken worden verplaatst

dinsdagochtendgroep

Werkgroep Praktisch Natuurbeheer, IVN Rijk van Nijmegen

onze runderen zijn dol op de bast van wilgen; de takken van een geknotte boom waren zeer in trek

Educatieve activiteiten
19 Leerlingen uit groep acht van basisschool "Op Weg" uit Ooij waren te gast op maandag 8 september. Zij knipten en zaagden wilgentenen in de griend. Doel is een zichtlijn op het kerkje van Persingen te creëren en in stand te houden. Op het eilandje in het moeras werd wilgenopslag verwijderd. De kinderen waren erg enthousiast. Tijdens een korte rondleiding in het gebied ging de belangstelling vooral uit naar de koeien en de imponerende stier.
Op dinsdag 23 september volgden 23 leerlingen van basisschool 't Bijenveld uit Leuth. Ook dit keer samen met de werkgroep Jeugdeducatie van het IVN.
Op een regenachtige dag eind september trokken we een hele dag op met de makers van de rubriek "Natuur Dichtbij" van het natuurprogramma Buitengewoon van TV Gelderland. Zij maakten een reportage over de activiteiten van vrijwilligers en de betrokkenheid van buurtbewoners. Binnen de uitzendtijd van zes minuten kwamen de kernzaken goed naar voren.
Op een zondagochtend in januari wandelden we rond met een vijftal buren, Vanuit hun woningen nemen zij veel waar in het gebied. Het bezoek bood de mogelijkheid te vertellen over het waarom van de inrichting en kritische vragen uit het verleden te bespreken.

Waarnemingen
Roestplaats: in het geboomte bij de zogenaamde paaipoel, een zeer rustige plek, rusten over dag een vijftal ransuilen.
De aanleg van het rietmoeras leidde meteen tot veranderingen: binnen de kortste keren hadden kieviten de ontgraving als slaapplaats ontdekt.
Vogelaars stuurden enthousiaste mails: "Beste mensen, Het nieuwe rietmoeras wordt een succes! Vanmorgen een groepje van minimaal vier Baardmannetjes in een rietstrook op 10 meter van de kraanmachine en de recente ontgraving. Deze soort nooit eerder hier gezien, maar in vergane tijden hebben ze hier vast gebroed. Ze werden in stereo vergezeld van twee roepende Waterrallen, die de ontwikkelingen ook goedkeurend gadeslaan. We gaan hier mooie tijden tegemoet. Hulde aan allen die hieraan gewerkt hebben. **Leve het rietmoeras!**".
"Vanuit de lucht ziet het er uit als een grote erosieplek in het landschap. Alles wat ogen en vleugels heeft komt dat inspecteren".

Baardmannetje, zijn vrouwtje heeft geen baard, maar wordt wel baardman genoemd

Vernieling en diefstal
Henk Theunissen vervaardigde van oude steigerplanken een robuust hek. De bedoeling was deze op de dam langs de landbouwweg te plaatsen nadat de graafwerkzaamheden hier voltooid waren. De palen waren reeds geslagen, het hek moest nog worden vastgemaakt. Met nieuwjaar is dit echter verdwenen. Dit is het zoveelste incident in een reeks van vernielingen (het vlinderinformatiebord), inbraak in een geparkeerde auto en diefstal (bielzen, rollen prikkeldraad en gaas).

Wegen voor natuur in de Ooijpolder

Evz 36: 't Zwanenbroekje is een stapsteen in de verbinding voor natuur tussen de stuwwal en de Groenlanden/Waal. De aanleg van kleine landschapselementen (struweel, poelen ed) in het open, agrarisch landschap naar het noorden verkeert in een vergevorderd stadium.
Evz Ooijsche Graaf:. midden in de oorspronkelijk beoogde zone voor de ecologische verbinding zijn inmiddels de nieuwe sportvelden gerealiseerd. Deze zijn verplaatst ten behoeve van woningbouw op de oude velden. In de zoektocht naar een alternatieve route zit weinig schot. Of er nog iets terecht zal komen van de gewenste verbinding tussen de Groenlanden en de Ooijsche Graaf is een grote vraag.

Wandelpaden

De nieuwe boerenlandpaden bieden prachtige perspectieven op het landschap. Een nieuwe wandelkaart komt in het voorjaar van de pers.

Stichting Vrienden van 't Zwanenbroekje

Onder de bezielende leiding van haar voorzitter Peter Engelhard timmert de stichting aan de weg om zaken, die niet uit subsidies kunnen worden bekostigd te betalen. Zij doet daarvoor een beroep op particulieren die 't Zwanenbroekje een warm hart toedragen. Dat is niet tevergeefs. Het bedrag dat voor het "leasen" van de Rode Geuzen moet worden betaald is ruim binnen gekomen. Daardoor kon de stichting ook nog andere extra's betalen zoals zeer duurzame kastanjepalen voor rasters, die voor een koopje van Staatsbosbeheer konden worden overgenomen. Uw bijdrage is dus welkom en wordt goed besteed! Het rekeningnummer vindt u onderaan deze brief.

Een bezoek aan 't Zwanenbroekje? angelamundi@dse.nl
Interesse in een folder en/of een -kort- jaarverslag? j.h.swarte@hetnet.nl
Een eenmalige of periodieke donatie aan 't Zwanenbroekje?
Rekeningnummer 1279.60.724 ten name van stichting Vrienden van 't Zwanenbroekje, Rabobank Rijk van Nijmegen

Bereikbaarheid van 't Zwanenbroekje:

Vanaf het Trajanusplein in Nijmegen richting Beek/Kleve, N325. De eerste afslag rechts naar Ubbergen nemen. Parallel aan de verkeersweg blijven (Parallelweg) tot het punt waar de weg enigszins naar rechts buigt (begin Kasteelse Laan) en het fietspad rechtdoor gaat. Auto's en fietsers kunnen hier parkeren; voetgangers steken hier de weg over (**voorzichtig!**) naar het klaphekje. Hierachter bevindt zich een landbouwweg en het toegangshek van 't Zwanenbroekje. De landbouwweg is ook te bereiken vanuit Beek, St. Hubertusweg, eerste afslag links.